

Наркотиците са едно от най-големите предизвикателства на нашето време. Те са част от цивилизацията, културата и митовете, и присъстват в живота ни, независимо дали приемаме или не съществуването им.

Наркотиците „проникват“ навсякъде и никой, независимо от социалния си статус, образование, материална задоволеност или нищета, не е предпазен от сблъсък с тях. Многомилионната армия на консуматорите на дрога непрекъснато расте и което е по-страшно, непрекъснато се подмладява.

Повечето хора не приемат наркотични вещества. А тези, които го правят, рискуват да станат зависими от тях и да се превърнат в наркомани.

Важно е да се знае, че наркоманията е болестно състояние, предизвикано от взаимодействието на организма с психоактивното вещество, в резултат на което той изпитва непреодолима необходимост за постоянен или периодичен прием на веществото.

В резултат на злоупотребата се създава:

психична зависимост - повишена раздразнителност и нервност, разсеяност и невъзможност за концентриране на вниманието, отслабване на паметта;

физическа зависимост - увреждания на нервната система, бъбреците, черния дроб, ендокринно-половата система, кожата, косата, ноктите, зъбите; упорито безсъние; загуба на сили;

КАКВО Е НАРКОТИЧНО ВЕЩЕСТВО?

Всяко природно и синтетично вещество, което може да предизвика състояние на зависимост и има стимулиращо или депресивно въздействие върху централната нервна система, предизвиква халюцинации или нарушения на двигателната функция, мисловната дейност, поведението, възприятието и настроението, както и други вредни въздействия върху човешкия организъм.

ЗАЩО МЛАДИТЕ ХОРА УПОТРЕБЯВАТ НАРКОТИЦИ?

На въпроса, защо употребяват наркотици, младите хора най-често отговарят следното:

- От любопитство
- Защото се чувстват самотни
- За удоволствие
- За да се откъснат от действителността
- От скука
- За да се отстрани психологически стрес
- За да се подтиснат собствени проблеми при общуването
- От желание за принадлежност към групата
- За да бъдат приети от другите (групата, компанията)

ГРУПИ НАРКОТИЦИ и ОСОБЕНОСТИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Различните наркотици водят до различни рискове.

Стимуланти (повдигащи) - амфетамини и неговите производни, екстази, кокаин и др. - те ускоряват жизнените функции и могат да бъдат особено опасни за хора, които имат заболявания на сърдечно-съдовата система, дихателната система, ЦНС и др.

Депресанти (свалящи) - хероин, алкохол, инхаланти и някои от медикаментите. Те забавят жизнените функции и комбинираната им употреба или употребата на голямо количество е много опасна, тъй като може да се стигне до подтискане и/или пълно спиране на тези функции. Това състояние обикновено се описва като свръхдоза и често пъти завършва фатално.

Канабиноиди - това са продуктите от групата на канабиса - марихуана, ганджа, хашиш, хашишово масло. Въздействието им е еуфория, промяна в усещането за време, халюцинации.

Халюциногени - LSD, магическите гъби - те често пъти предизвикват неадекватно поведение и съществува реална опасност употребилите ги да извършва опасни действия. Тези дроги, както и канабисът са много опасни за хора с емоционални проблеми.

КАНАБИС

Жаргонни наименования

Джойнт, ганджа, блаженство, жожоба, Мери Джейн, трева.

Произход - Канабисът се добива от растение от семейството на конопа, т. нар. индийски коноп.

Активното вещество, което въздейства върху психиката е тетрахидроканабинолът (ТНС). Канабисът е термин, който се отнася за марихуаната и други разновидности, направени от същото растение. По-силните форми на канабис включват ганджа, хашиш и хашишово масло.

Марихуаната е зелена, кафява или сива смес от изсушени листа, стебла, семена и цветове. Съдържа средно 5 %ТНС.

Ганджата се приготвя от изсушени пъпки и съцветия.

Хашишът представлява лепкава смола, която се получава от цветчетата на женското растение. Съдържа средно 9 % ТНС, като може да достигне до 19%.

Начин на употреба - Обикновено употребяващите пушат марихуана самостоятелно или смесена с тютюн в ръчно завита цигара (наречена джойнт, масур или конус), или я пушат в лула или в наргиле. Някои смесват марихуаната в яденето или я запарват като чай.

Рискове - Канабисът затруднява краткосрочната памет и употребяващият може да има затруднения при справянето със сложни задачи. Стеснява се кръгът от интереси, губи се желание за постигане на цели. Употребяващият марихуана може да бъде въввлечен в рисков сексуално поведение, което да доведе до заразяване с ХИВ, както и с други полово предавани инфекции. Учениците се справят трудно с ученето. Понижават се постиженията на младите спортисти, защото ТНС действа върху правилното определяне на темпото, движенията и координацията.

Пряко въздействие - Обща възбуда, повишено настроение. Заедно с тези ефекти, употребяващият чувства ускорено сърцебиене, сухота в устата, трудности в равновесието и забавени реакции. Очните кръвоносни съдове се разширяват и очите изглеждат зачервени. Когато непосредствените ефекти стихнат, обикновено след 2-3 часа, употребяващият става сънлив.

Физиологични и психични ефекти - Ефектите при всеки зависят от:

- вида канабис и процентното съдържание на ТНС;
- начина на употреба;
- опита и очакванията на употребяващия;
- обстановката, в която се употребява;
- комбинираната употреба с алкохол или други наркотици.

Някои хора не чувстват нищо, когато за пръв път опитват марихуана, други могат да се почувстват зле или еуфорични.

Ефектите се изразяват в:

- Разширени зеници;
- Зачервени очи;
- Учестен пулс;
- Употребяващият се чувства жаден или гладен;
- Нарушена координация и забавени реакции;
- Нарушена пространствена и времева ориентация. Възприемането на нормалните звуци, гледки, цветовете, случки или други усещания са изкривени. За употребяващия времето тече много бавно, минутите се чувстват като часове;
- Нарушение на краткосрочната памет, водещо до разпокъсаност на мислите и изказа.

Продължителната употреба води до:

- Намалена способност за концентрация;
- Негативни настроения и нагласи;
- Липса на мотивация (амотивационен синдром);
- Канабисът влияе за появата на някои видове злокачествени тумори;

- Респираторни проблеми - всекидневна кашлица, образуване на хрочки, чести простуди, белодробни инфекции;
- Отслабване на имунната система;
- **Абстинентният синдром** при канабиса се изразява най-вече в повишена раздразнителност и напрегнатост, безпокойство, безсъние, загуба на апетит, загуба на тегло и треперене на ръцете.

Води ли употребата на канабис до употреба на други наркотични вещества?

Би могло. Рискът да се започне употреба на хероин, кокаин или други вещества е много по-голям сред вече пушилите марихуана, отколкото, сред тези, които никога не са използвали. Пушенето на трева създава предпоставки да се контактува с хора, които употребяват и разпространяват и други наркотици.

Може ли човек да стане зависим от марихуаната?

Да. Дълготрайната употреба води до зависимост при някои хора. Когато употребяващият отделя по-голяма част от времето си за търсене и употреба на марихуана и това се отразява на социалния (училище, приятели, работа) и семейния му живот, се казва, че този човек е зависим от веществото. Някои редовно употребяващи може да повишат толеранса си към марихуаната и нейните ефекти. Това означава, че те се нуждаят от все по-големи дози от веществото, за да получат същия желан ефект, който в началото е получавал от по-малки дози.

АМФЕТАМИНИ

Жаргонни наименования -

Амфи, амфитеатър, афи, спийд.

Начин на употреба -

Най-често се поглъщат като таблетки или капсули, пушат се примесени с тютюн или канабис, вдишват се през тръбичка или навита на руло банкнота. Рядко се инжектират.

Пряко въздействие - Превъзбуда с усещане за енергичност, бодрост, самоувереност, прилив на сила, дори мощ, бързина и точност на ума, висока инициативност, приповдигнато настроение. Потискат чувството за умора.

Рискове - Независимо от начина на приемане, ефектът е мощен и настъпва бързо. Големите дози могат да предизвикат безпокойство, колебливост, параноя. Нарушенията в режима на сън и храна могат да понижат имунитета на организма.

Физиологични и психични ефекти

Въздействието продължава около 6 часа.
Съпроводено е от:

- Сухота в устата;
- Разширени зеници;
- Повишено кръвно налягане;
- Ускорен пулс;
- Повишена температура;
- Учестено дишане;
- Прилив на енергия;
- Бърза и ясна мисъл, разговорливост,
- самоувереност, издръжливост;
- Високи спортни резултати.

Продължителната употреба води до:

- Формиране на психична зависимост, особено при пушене и инжектиране;
- Безсъние, лесна възбудимост;
- Загуба на апетит и намаляване на теглото с 10-15 кг.
- Гадене, повръщане, диария;
- Кожни обриви и инфекции;
- Повишено кръвно налягане, сърдечна аритмия;
- Увреждане на мозъчни клетки;
- Параноя, мании за преследване, депресия, безпокойство;
- Психични симптоми, които могат да прераснат в агресия;
- Халюцинации.

ЕКСТАЗИ

Жаргонни наименования - Бонбончета, ябълки, гълъбчета, дискобисквитки, фентъзи.

Начин на употреба - Обикновено се поглъща под формата на таблетки или капсули, които имат различен цвят, големина, форма и изображения. Много често се комбинира с други психоактивни вещества като марихуана и алкохол. Рядко екстази се предлага на прах, който може да се смърка или инжектира.

Пряко въздействие - Усецане за спокойствие и щастие. Чувство за принадлежност към групата.

Рискове - Най-често екстази се предлага в дискотеките. При приемане на екстази се получава повишена физическа активност за дълъг период от време. Това, макар и рядко, може да доведе до най-важния остър страничен ефект - повишаване на телесната температура до 42 градуса (хипертермия). Лечението на хипертермията изисква незабавни медицински грижи, поради опасност от бързото получаване на конвулсии и развиване на остра бъбречна недостатъчност. Екстази може да причини дехидратация. При предозиране се наблюдава треска, силно главоболие, загуба на съзнание и потискане на дишането. Може да се стигне до вътрешни кръвоизливи и сърдечни проблеми, водещи до смърт. Изключително рискова е комбинацията с алкохол и/или други психоактивни вещества.

Физиологични и психични ефекти - Ефектът е много силен и настъпва след около 20-30 минути след приема и продължава няколко часа /обикновено от 3 до 6 часа, в отделни случаи и повече/.

Продължителната употреба води до:

- Ускорен пулс;
- Разширени зеници;
- Повишено кръвно налягане;
- Гадене, загуба на апетит;
- Повишена физическа активност;
- Еуфория;
- Разговорливост;
- Безсъние;
- Прилив на енергия;
- Загуба на чувството за умора;
- Безпокойство;
- Превъзбуда;
- Загуба на ориентация;
- Повишена чувствителност към допир и звук;
- Страх, паника, понякога съчетани с агресия.
- Психични затруднения - депресия, нарушение на съня, силна тревожност, понякога параноидни изживявания;
- Халюцинации;
- Напрежение в мускулите, замъглени образи, треска, студени тръпки, изпотяване.
-

КОКАИН

Какво е кокаин?

Кокаинът представлява фин бял прах. Често в уличния кокаин могат да се наблюдават и различни примеси - нишесте, талк на прах или захар или други стимуланти, като амфетамините.

Какви са жаргонните наименования на кокаина?

Кока, бяло, рай, "шампанското" на дрогите

Какъв е кокаина?

Кокаинът е стимулант с голям потенциал за зависимост. Той е един от най-старите известни наркотици. Чистият кокаин е извлечен от листата на храста кока. Храстът расте основно в Перу, Колумбия и Боливия.

Как се употребява?

Основните начини на приемане са смъркане, венозно инжектиране, пушене, втриване във венците. Класическият, и най-разпространен начин на приемане си остава смъркането.

Какви са ефектите от употребата на кокаин?

Физиологични ефекти - разширени зеници, ускорен пулс, повишено кръвно налягане, повишена температура и намален апетит. Съществува опасност от мозъчен кръвоизлив, епилептични гърчове и остра бъбречна недостатъчност.

Психични ефекти - появяването и продължителността на ефекта от кокаина зависи от начина на употреба. Колкото е по-бърза абсорбцията на кокаина, толкова ефекта е по-интензивен и по-кратък.

Ефектът при смъркане е със сравнително бавно начало и продължава 15-30 минути, докато при пушенето започва по-бързо и продължава 5-10 минути. При приемането на кокаин употребяващият се чувства еуфоричен, енергичен, разговорлив, контактен и в добро настроение. Той усеща повишена чувствителност към зрителни и звукови дразнителни.

Какви са последствията при продължителната употреба на кокаин?

Най-честите усложнения са:

Нарушения в сърдечния ритъм, болки в сърдечната област, инфаркти;

Респираторни проблеми като болки в гръдната област и затруднения в дишането;

Инсулти, припадъци, главоболие;

Загуба на обоняние, кървене от носа, затруднение в гълтането, възпаление на носната преграда с последваща перфорация;

Раздразнителност, избухливост, безпокойство, параноя.

Какви са рисковете?

Кокаинът е най-силният естествен психостимулант, към който се развива психична зависимост и употребата му става трудно контролируема.

КРЕК

Какво е крек?

Крекът е обработен с алкално вещество кокаин, който има вид на малки бели, бежови или кафяви кристалчета. Името му идва от своеобразния шум (пращане, пукане), който тези бучки издават при нагриване на пламък.

Какви са жаргонните наименования на крека?

Скала, камъче

Как се употребява?

Крекът е форма на кокаина, която е пригодена да се пуши.

Какви са ефектите от употребата на кокаин?

Ефектите при пушене на крек са подобни на тези при смъркане на хероин, но много по-интензивни и настъпват за по-малко от 10 секунди. Еуфорията е по-кратка и трае около 10 минути. Употребеният изпитва силно желание да "гони ново надрусване" чрез приемане на нова доза.

След преминаване на възбудата от въздействието, употребилите изпадат в състояние на безпокойство и безсъние; често имат пристъпи на гадене и повръщане. Системно употребяващите стават склонни да вземат хероин, за да притъпят влечението си за нови дози.

Какви са рисковете?

Крекът създава тежка зависимост.

Ако употребата на крек се редува с употреба на хероин за "успокояване", бързо се развива и хероинова зависимост.

Предозирането често води до смърт.

ХЕРОИН

Какво е хероин?

Хероинът е наркотик с висока степен на пристрастяване и спада към групата на опиатите.

От семената на опиевия мак се получава смолист сок, наречен опиум. От опиума се извлича морфин, а от него след химическа реакция се получава хероин.

Как се употребява?

Хероинът може да се смърка, пуши, вдишва при нагряване върху фолио или да се инжектира. Най-разпространено е венозното инжектиране поради бързото въздействие, по-трайния и мощен ефект.

Какви са ефектите от употребата на хероин?

Създава се чувство за спокойствие, наслада, приповдигнато настроение, еуфория.

Абстиненция

Абстиненцията се появява от 4 до 12 часа след приема на хероин при зависими лица. Появяват се спазми и болки в ставите и мускулите, обилно изпотяване, треперене, разширяване на зениците на очите. Абстиненцията води до напрежение, тревожност и мъчително безсъние.

Рискове

Хероинът твърде бързо води до физическа и психическа зависимост.

Приемането на свръхдоза хероин води до сънливост, пълна загуба на съзнание-кома или смърт. Кожата е бледа и влажна със синкав оттенък, зениците са тесни като главичка на карфица и не реагират на светлина. Дишането е забавено, става повърхностно или спира напълно.

ХАЛЮЦИНОГЕНИ

Това са вещества, които променят сетивните възприятия и могат да предизвикат халюцинации. Дрогирането с халюциногени често се сравнява с "пътешествие в реалността" - променя се настроението, смущава се съзнанието, цветовете имат вкус, звуците - цвят, формите са подвижни, при затваряне на очите има видения. Има и неудачни "пътешествия", които водят до силно объркване, загуба на ориентация, възкресяват се кошмари, може да се стигне до паника. Към халюциногените спадат LSD и препаратите мескалин, ергин, фенциклидин и др.

Приема се чрез поглъщане или облизване на дозата LSD.

Действие: предизвиква сетивно и мозъчно объркване, силни халюцинации с много интензивни цветове: ужасяващи или приятни, усещане за "изкривяване" на звука, нарушена ориентация за време и място.

Последици: след отминаване на ефекта настъпва паника, параноя-страх от преследване, желание за самоубийство или убийство. Рисковете идват от изключително силното въздействие върху човешката психика, водещо до неправилни оценки на ситуацията, опасни решения и нещастни случаи.

Продължителната употреба води до преживявания, описани като "спомени" за халюцинациите, а също така могат да се развият шизофрения и дълбока депресия, ако има скрити психически заболявания.

В организма бързо се формира толеранс към LSD психо-стимулант от рода на амфетамините.

LSD

LSD е много силен халюциногенен наркотик и непредвидим във въздействието си.

Разпространяван е под формата на пощенска марка, цветно изображение на герои, захар на бучки, като микрокомпонент в различни по цвят и форма таблетки и капсули.

Ефекти: Влияние оказва взетото количество, обстановката, настроението и очакванията на вземащия. Ефектите от въздействието могат да продължат до към 8-12 часа. По време на това "пътешествие" възприятието за движение и за време може да бъде забързано или забавено; възприемането на предметите, цветовете и звуците са изкривени.

Физиологичните ефекти:

- разширени зеници,
- повишаване на сърдечния ритъм, на кръвното налягане, на телесната температура и на кръвната захар,
- изпотяване или тръпки,
- настръхнала (гъша) кожа,
- гадене и повръщане.

Рискове - След като веднъж е започнало 'пътуването' няма начин да бъде спряно.

Т. нар. "лошо пътуване" е ужасяващо преживяване. Халюцинациите са неприятни, човек изпитва силен страх, чувства се под силна заплаха, смята, че животът му е застрашен, че е преследван или "хванат в капан", че полудява неконтролируемо и необратимо.

Понякога не си спомня, че това е въздействие от наркотика и ужасът е още по-голям.

Параноята и усещането за загуба на контрол оставят чувство за тревожност и страх дълго време след употребата. В повечето случаи тези панически атаки не оставят значими дългосрочни увреждания, но при някои хора имат за резултат формиране на травматично стресово разстройство.

Употребилите дори веднъж могат да преживеят повторно част от "пътуването" в някакъв случаен момент без да са взели наркотик. Обикновено тези повторни преживявания на LSD ефекти, които могат да се случат месеци или години след употребата, са краткотрайни, но могат да бъдат хронични.

Към LSD се формира зависимост, хората които вземат твърде често и в големи дози стават прекалено откъснати от реалния свят и имат проблеми в общуването.

Хроничната употреба на LSD понякога води до тежка депресия и намерение за самоубийство.

МАГИЧЕСКИ ГЪБИ

Магическите гъби могат да се ядат сурови, сушени, стотвени в храната, на чай, като прах в капсули.

Ефекти

Те имат ефекти, подобни на тези при LSD, но обикновено с по-малка интензивност и времетраене. Употребията получава халюцинации и изкривено възприемане на предметите, цветовете и звуците. Ефектите настъпват след около половин час и могат да продължат до към 4 часа, но понякога и 9 часа, в зависимост от поетото количество.

Рискове

Магическите гъби често причиняват стомашни болки, повръщане и разстройство. Високите дози могат да повишат вероятността за паническа атака и подобно на тези при LSD могат да бъдат много плашещи и ужасяващи. Поради нарушената преценка и неадекватно възприемане на действителността, употребията е изложен на риск от инциденти.

Подобно на другите халюциногени магическите гъби могат да задълбочат и усложнят психичните проблеми.

ИНХАЛАНТИ

Това са лакове, бои, лепила, лакочистители, гориво за запалки, чиито изпарения се вдишват.

Начин на приемане - Изпаренията на веществата се смъркат или вдишват от напоена тъкан или от найлонов плик.

Рискове

Начинът на приемането им води до висок риск от задушаване.

Понякога употребяващите губят съзнание.

Системната злоупотреба с инхаланти може да доведе до хронично гадене, повръщане, коремни болки, причерняване, световъртеж, както и нарушения в сърдечната система.

Преки физични и психични ефекти

- Загуба на ориентация и нарушение на координацията.
- Сънливост, главоболие или гадене, които траят 1-2 часа.
- Спазъм на дихателните пътища и задушаване.
- Нарушение на възприятията и поява на халюцинации.

Продължителната употреба води до:

Значимо увреждане на мозъка, черния дроб и бъбреците;

Неврологични смущения

- треперене, сърбеж, парализа на лицевите нерви, изтръпване на крайниците, възпаление на ноздрите, обриви около носа и устата.

ПРИЗНАЦИ И СИМПТОМИ ПРИ УПОТРЕБА НА НАРКОТИЦИ

Много от признаците и симптомите на дрога употребата са характерни и за пубертета, но комбинацията на два или повече от тях трябва да провокира **ВНИМАНИЕТО ВИ**:

- емоционални колебания - честа смяна на настроеността, необичайни избухвания, раздразнителност, силна възбуда;
- продължителна самоизолация в стаята, банята, тоалетната;
- разширени или свити зеници, които се прикриват със слънчеви очила;
- обриви около устата или носа, сърбеж, гадене, болки в мускулите, треперене на крайниците, белези от убождания;
- промяна в хигиенните навици;
- понижаване на успеха, бягства от училище;
- загуба на интерес към спорт, хоби;
- поява на нови приятели и изоставяне на старите;
- противопоставяне на семейните правила;
- кражба на пари или вещи;
- използване на присъщия наркожаргон;

ПЪРВА ПОМОЩ

И все пак, ако на някого се случи:

- Запазете спокойствие!
- Преместете го на хладно място, напльскайте го със студена вода.
- Осигурете приток на чист въздух, махнете ненужните дрехи и разхлабете стегнатите.
- Обърнете го на една страна, за да не попаднат повърнати материи в белия дроб.
- Ако се налага и сте подготвени, направете обдишване уста в уста.
- Съберете всички таблетки, прахове, опаковки и ги предайте на медицинското лице.
- Не му давайте никакви лекарства и течности преди пристигане на лекарския екип.